

**รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)**

อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายนิโรจน์ แสนไชย

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๑๘๙ บ้านเหล่าแมว หมู่ ๑ ตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน
โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๙๕๑๔๖๕๙ Facebook Niroj Sanchai Line ๐๘๑ - ๙๕๑๔๖๕๙ (Niroj)

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๒ ปัจจุบันอายุ ๖๖ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร ระบุ

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

๗. รายได้

- รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๔๒,๐๐๐ บาท/ปี

- รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

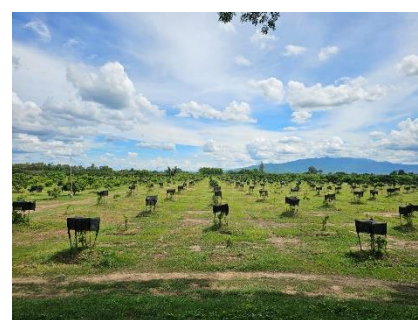

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ลำไย

๑.๑ แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๓ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๑) แปลงเรียนรู้ลำไยคุณภาพ
- ๒) แปลงเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสาน เช่น ทุเรียน อาโวคาโด มะพร้าว
- ๓) แปลงเรียนรู้การเสียบยอดลำไย ทุเรียน อาโวคาโด

๒. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๒.๑ ฐานที่ ๑ ฐานเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย การตัดแต่งกิ่งและการตัดช่อดอกลำไย
- ๒.๒ ฐานที่ ๒ ฐานเทคโนโลยีการเปลี่ยนยอดลำไย ทุเรียน และอาโวคาโด
- ๒.๓ ฐานที่ ๓ ฐานเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิตลำไย
- ๒.๔ ฐานที่ ๔ ฐานเรียนรู้การให้น้ำอย่างรู้คุณค่า/ระบบการให้น้ำ/พลังงานทดแทน

๓.หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๓.๑หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย
- ๒) การบริหารจัดการผลผลิตกับตลาดลำไย

๓.๒หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) เกษตรผสมผสาน

๓.๓หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การบริหารจัดการน้ำในแปลง
- ๒) อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ การปลูกพืชอาโวคาโดและทุเรียน

๓.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

- ๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย

๒) แปลงเรียนรู้ด้านการผลิตลำไยนอกฤดู และแปลงเรียนรู้ด้านการตัดแต่งซ่อผลลำไย

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลำไยนอกฤดู) ยกระดับมาตรฐานสินค้า

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่ (เศรษฐกิจพอเพียง)

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร บัญชีต้นทุนอาชีพ องค์การเกษตร การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไยคุณภาพ

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้สนใจมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตลำไยให้มีคุณภาพ

๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงลดต้นทุนการผลิต

๓) เพื่อส่งเสริมการผลิตลำไยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

เนื้อหาหลักสูตร แบ่งออกเป็น ๔ หมวด

หมวดที่ ๑ : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลำไยคุณภาพ

๑) คุณลักษณะของลำไยคุณภาพตามเกณฑ์ตลาด

๒) ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของลำไย (พันธุ์ ดิน น้ำ อากาศ การดูแล ฯลฯ)

หมวดที่ ๒ : นวัตกรรมจัดการก่อนการผลิต

๑) การเลือกพันธุ์ลำไยที่เหมาะสม

๒) การจัดการแปลงปลูกด้วยระบบแปรรูปดิจิทัล

๓) การเตรียมดินและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพทดแทนเคมี

หมวดที่ ๓ : เทคโนโลยีการจัดการระหว่างการผลิต

๑) การให้น้ำแบบประหยัด (ระบบน้ำหยด / น้ำพ่นหมอก)

๒) การใช้สารกระตุ้นการออกดอกแบบควบคุม

๓) การจัดการโรคและแมลงแบบ IPM (ผสมผสาน)

หมวดที่ ๔: เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว

๑) การคัดแยก/บรรจุ

๒) เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บรักษา

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ จังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วม จัดทำแผนอย่างละเอียด)

ได้รับตำแหน่งรองประธาน คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับจังหวัด มีหน้าที่ ดังนี้

- ๕.๑ มีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด
- ๕.๒ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. เสนอปัญหาและความต้องการจากฐานราก
- ๕.๓ ใช้กระบวนการประชาคม ควบคู่กับข้อมูลเชิงพื้นที่จากหน่วยงานวิชาการ
- ๕.๔ บูรณาการแผนกับงบประมาณจากหลายหน่วยงาน เช่น พัฒนาที่ดิน ประมง เกษตรจังหวัด
- ๕.๕ ร่วมติดตามผลการดำเนินงานของ ศพก. และรายงานความก้าวหน้าต่อผู้บริหารระดับ

จังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร

๕.๖ ร่วมสนับสนุนกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการจัดการความรู้ให้กับเกษตรกร

๕.๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและเครือข่ายในพื้นที่

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน

- ๖.๑ เพื่อกำหนดแนวทางและกิจกรรมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. อย่างเป็นระบบ
- ๖.๒ เพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเครือข่ายเกษตรกร
- ๖.๓ จัดทำโดยใช้ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง - จุดอ่อน
- ๖.๔ มีการประชุมคณะกรรมการ ศพก. และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ๒ ครั้งก่อนสรุปเป็นแผน เสนอระดับอำเภอ/จังหวัด

ขั้นตอนการจัดทำแผน

๑) เตรียมข้อมูลพื้นฐาน

- ศึกษาสภาพปัญหาและศักยภาพของพื้นที่
- รวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลเกษตรกร / ข้อมูลสินค้าเกษตรเป้าหมาย

๒) ประชุมระดมความคิดเห็น

- ประชุมร่วมกับคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ / จังหวัด
- เปิดเวทีให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เกษตรกรต้นแบบ, หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมแสดง

ความคิดเห็น

๓) กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน

- ระบุเป้าหมายในด้านการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน การยกระดับมาตรฐาน ฯลฯ
- วางแผนกิจกรรมที่จะดำเนินการ เช่น การจัดฝึกอบรม การถ่ายทอดเทคโนโลยี

การแปรรูป ฯลฯ

๔) บูรณาการหน่วยงานร่วม

- เชิญหน่วยงานที่มีภารกิจสอดคล้อง เช่น สวก., พัฒนาที่ดิน, สาธารณสุข, สภาเกษตรกร ฯลฯ เข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรม

๕) จัดทำเอกสารแผนฯ

- สรุปเป็นเอกสารแผนปฏิบัติการราย ศพก. ระบุชัดเจน กิจกรรม, ระยะเวลา, งบประมาณ, ผู้รับผิดชอบ, หน่วยงานสนับสนุน

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

- เกษตรกรเจ้าของแปลง ศพก. และเครือข่าย
- คณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ/จังหวัด
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ / จังหวัด
- หน่วยงานร่วมบูรณาการ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาที่ดิน, กรมปศุสัตว์ / ประมง, สถาบันวิจัย, อปท., เอกชนด้านเกษตร/การตลาด, สภาเกษตรกรจังหวัด

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตร แบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

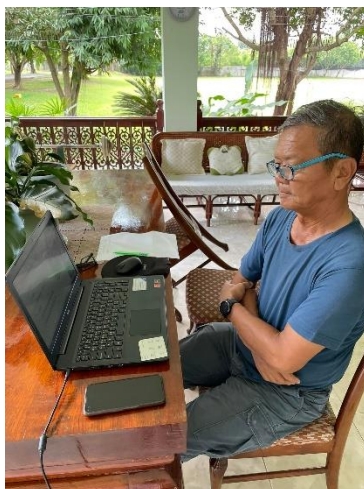
แรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนจาก ต้องเริ่มจากตัวของเราเองหรือตัวประธานศูนย์ฯ ไปสู่การเกษตรที่ใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยี มักเกิดจากการเผชิญกับปัญหาและความท้าทายที่เกษตรกรต้องเผชิญ รวมถึงโอกาสใหม่ ๆ ที่สร้างแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถสรุปเป็นหัวข้อได้ดังนี้

- ๑.๑) ต้นทุนการผลิตยังมีต้นทุนการผลิตที่สูงจะทำให้เราก้าวสู่มิติความเป็นเกษตรกรที่มีหนี้สิน ดังนั้นลดต้นทุนปุ๋ย ยา ลดแรงงาน ปรับความคิดแบบเดิมโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา ใช้หลักวิชาการนำมาปฏิบัติควบคู่กับการทำจริง เรียนรู้บนพื้นฐานการปฏิบัติจริงและถ่ายทอดสู่ พี่ น้อง เพื่อน ญาติ คนในพื้นที่ใกล้เคียง
- ๑.๒) ให้ความสำคัญคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการตลาด
- ๑.๓) ราคาสินค้าเกษตรในตลาดมีความผันผวนสูง
- ๑.๔) เข้าถึงเทคโนโลยีง่ายขึ้น โทรศัพท์มือถือ/แอปพลิเคชันเกษตร/You Tube/chat GPT

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ๒.๑) ต้นทุนการผลิตสูง แต่รายได้ต่ำ ป่วยเคมี ยาฆ่าแมลง มีราคาสูงขึ้นทุกปี
- ๒.๒) โรค-แมลงรุนแรงและดื้อยา โรคพืชและศัตรูพืชดื้อต่อสารเคมีเดิม ๆ การใช้ยาฆ่าแมลงซ้ำซากทำให้พืชอ่อนแอและเสี่ยงสารตกค้าง

๒.๓) แรงงานภาคเกษตรลดลง / ขาดคนรุ่นใหม่ คนรุ่นใหม่ไม่ยอมสืบทอดอาชีพ ค่าแรงที่สูงขึ้น แต่รายได้เท่าเดิมหรือลดลง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้
ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ใน
กิจกรรม การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการ
ระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑.๑ ด้านการลดต้นทุนการผลิต การใช้พลังงานแสงอาทิตย์โดยโซลาร์เซลล์เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้า
ในระบบสูบน้ำช่วยลดค่าไฟฟ้าจากการใช้น้ำในสวนระยะยาว และการนำระบบน้ำแบบสมัยใหม่มาใช้ในแปลงปลูก
ทั้งหมด ลดแรงงานคนได้มากกว่าเดิมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน

๑.๓ ด้านการลดการระบาดของศัตรูพืชและเพิ่มประสิทธิภาพให้พืช ได้แก่ การใช้ชีวภัณฑ์ เช่น
เชื้อราไตรโคเดอร์มา บีที หรือสารสกัดพืช (เช่น สะเดา) ลดการพึ่งพาสารเคมี และปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๔ การเพิ่มผลผลิต ได้แก่ การจัดการทรงพุ่มด้วยวิชาการตัดแต่งกิ่ง ช่วยให้แสงส่องทั่วถึง เพิ่ม
จำนวนดอกและผล การเร่งรัดการออกดอกด้วยโพแทสเซียมคลอไรด์อย่างแม่นยำ ปรับช่วงเวลาออกดอกให้
สอดคล้องกับตลาด ลดความเสี่ยงการใช้สารผิดช่วงและไม่ปลอดภัย โดยประยุกต์เครื่องตัดแต่งกิ่งจากเครื่องตัด
หญ้าทั่วไป ช่วยทำงานได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนที่ ๑ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในสวนลำไย จุดเริ่มต้นสำคัญก่อนใช้เทคโนโลยี วิเคราะห์สภาพพื้นที่ เช่น ดิน น้ำ ภูมิอากาศตรวจสอบปัญหาหลัก เช่น ดินเสื่อมโทรม โรคแมลงระบาด ต้นทุนสูง ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ ๒ วางแผนการปรับปรุงและเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับ ปัญหาและศักยภาพของสวน

ขั้นตอนที่ ๓ การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้จริงในแปลงสวน เริ่มทดลองในแปลงศูนย์เรียนรู้ก่อน ขยายพื้นที่ทดลองใช้ปุ๋ยชีวภาพ ใช้หลักการ เริ่มจากง่าย → ซับซ้อน

ขั้นตอนที่ ๔ การติดตามผลและประเมินผล เปรียบเทียบผลผลิตก่อน-หลังใช้นวัตกรรมประเมิน ต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงตรวจสอบการลดศัตรูพืช / คุณภาพดิน / ปริมาณน้ำ

ขั้นตอนที่ ๕ การพัฒนาและขยายผลประสบผลสู่ชุมชนขยายพื้นที่ทดลองไปยังแปลงอื่นแนะนำ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรรายอื่น โดยเครือข่าย ศพก.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ๒) อธิบายขั้นตอนการทำงานการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอนวิธีการอย่างละเอียด)

การวิเคราะห์ดินและการจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

(๑) เก็บตัวอย่างดิน จากพื้นที่แปลงปลูกลำไยหลายจุด แล้วส่งวิเคราะห์ที่สำนักงานพัฒนาที่ดิน

(๒) รวบรวมผลการวิเคราะห์ ซึ่งจะระบุค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), อินทรีย์วัตถุ, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม และอื่นๆ

(๓) ประเมินนักวิชาการ เพื่อกำหนดอัตราการใช้ปุ๋ยแต่ละชนิดให้เหมาะสมกับค่าดิน และการผสมปุ๋ยใช้เอง

(๔) ใส่ปุ๋ยตามระยะพัฒนาการของต้นลำไย เช่น ปุ๋ยบำรุงต้น ปุ๋ยสะสมอาหาร และปุ๋ยช่วงติดดอก

(๕) เสริมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก เพื่อรักษาสภาพดินในระยะยาว

(๖) การเลือกพันธุ์ลำไยที่เหมาะสมกับสภาพอากาศปัจจุบัน

(๗) ติดตามผล ตรวจสอบวิเคราะห์ซ้ำปีละครั้งเพื่อปรับแผนการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสม ใช้ปุ๋ยอย่าง

พอเหมาะ ลดต้นทุน และไม่ทำลายดิน

การเลือกหรือปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะสม

(๑) ศึกษาสภาพพื้นที่ ตรวจสอบภูมิอากาศ ดิน น้ำ โรคแมลงประจำถิ่น ตัวอย่างเช่น หากพื้นที่มีฝนตกชุกและอากาศชื้น เสี่ยงต่อโรคเชื้อรา ต้องเลือกพันธุ์ต้านทานเชื้อราเป็นต้น

(๒) ศึกษาข้อมูลพันธุ์พืชจากแหล่งวิชาการ ใช้ข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัย หรือ ศูนย์วิจัย เปรียบเทียบลักษณะพันธุ์ เช่น ความทนแล้ง ความต้านทานโรคแมลง ปริมาณผลผลิต

(๓) ทดลองปลูก ปลูกทดลองในพื้นที่เล็กก่อนเพื่อประเมินผล สังเกตการเจริญเติบโต ต้านทานโรคแมลง และความเหมาะสม

(๔) ขยายผล หากผลทดลองดี ปรับเปลี่ยนพันธุ์ในพื้นที่สวนทั้งหมด ควบคู่กับการจัดการดิน น้ำ และปุ๋ยให้เหมาะสมกับพันธุ์ใหม่

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด...๓..ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ลำไย พื้นที่ปลูก จำนวน ๓๐ - ๐ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) อาโวคาโด พื้นที่ปลูก จำนวน ๑๐ - ๐ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๓) ทุเรียน พื้นที่ปลูก จำนวน ๓๘ - ๐ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ลำไย มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- ๑.๑) ปุ๋ยและสารเคมี เป็นเงิน ๙๕๕ บาท/ไร่
- ๑.๒) แรงงาน/ตัดแต่งกิ่ง/เก็บเกี่ยว เป็นเงิน ๒๕๐ บาท/ไร่
- ๑.๓) ค่าบำรุงระบบน้ำสปริงเกอร์ เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่
- ๑.๔) ค่าสารโพแทสเซียมคลอไรด์ เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
- ๑.๕) ค่าสาธารณูปโภคและอื่น เป็นเงิน ๑๕๐ บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต ๒,๐๕๕ บาท/ไร่
- รายได้ ๑๔,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....จำหน่ายถ่าน.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ลำไย

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๔๒,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ผู้นำและชุมชนให้ความร่วมมือและช่วยกันดูแลพัฒนาศูนย์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
 - ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งการสนับสนุนความรู้ เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต และงบประมาณในการพัฒนาศพก.แห่งนี้
 - ความเสียสละ และความทุ่มเทของเกษตรกรต้นแบบ รวมถึงการหมั่นศึกษาและการเฝ้าหาความรู้ใหม่ๆ มาทดลอง ปรับใช้ภายในศูนย์เรียนรู้ฯ และนำมาเผยแพร่ให้กับเกษตรกรที่มีความสนใจ
 - การวางแผนและการบริหารจัดการที่ดีของคณะกรรมการ รวมถึงมีการทบทวน วิเคราะห์ ตรวจสอบ แก้ไขปัญหาและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น
- ๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองลำพูน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในระดับชุมชน เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม ให้บริการข้อมูลข่าวสาร และบริการด้านการเกษตรอื่น ๆ เช่น การตรวจวิเคราะห์ดิน บัญชีครัวเรือน รวมทั้ง ให้บริการแก้ไขปัญหาและ รับเรื่องราวร้องเรียนของเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และชุมชน

สร้างความเชื่อมั่น ความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง โดยการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของเจ้าของ (ศพก.) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลความสำเร็จจากการบริหารการผลิตที่ใช้องค์ความรู้และการจัดการความรู้ภายในชุมชน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๑. เป็นจุดบริการและถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรทั่วไป ได้ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเกษตรด้านต่างๆ

๒. โครงการอบรมตามหลักสูตรผู้นำเกษตรกร (ปีละ ๓ ครั้ง)

๓. การให้บริการของ ศพก. มีการให้บริการข้อมูลข่าวสาร บริการด้านการเกษตรอื่นๆ (พด., ปศุสัตว์ ประมง ฯลฯ) การจัดงาน Field Day เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ การถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- การผลิตปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุทางการเกษตรในแปลง
- ลดการเผาเศษซากพืชในแปลง ซึ่งช่วยลดควันและฝุ่นละออง PM ๒.๕ ในพื้นที่
- เปลี่ยนของเสียให้เป็นทรัพยากร ด้วยการทำปุ๋ยหมักจากใบไม้ กิ่งไม้ และเศษหญ้า ช่วย

ปรับปรุงดินและลดการใช้ปุ๋ยเคมี

- ส่งเสริมการหมุนเวียนธาตุอาหารในระบบนิเวศ ทำให้ดินมีชีวิตและความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

อย่างยั่งยืน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ในศพก.)

- อนุรักษ์ดิน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก แทนปุ๋ยเคมี ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ และลดการเสื่อมโทรมของดิน การปลูกพืชคลุมดิน เช่น ปอเทือง ถั่วพราง ลดการพังทลายหน้าดิน และช่วยตรึงไนโตรเจนในดิน

- อนุรักษ์น้ำ การใช้ระบบน้ำสปริงเกอร์ในสวนลำไย เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้การจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น เหมาะสำหรับสวนลำไยขนาดกลางถึงใหญ่ โดยมีประโยชน์ทั้งในด้านการประหยัดแรงงาน เพิ่มผลผลิต และช่วยลดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นลำไย

- อนุรักษ์อากาศ/ลดมลพิษ การจัดการเศษพืชไม่เผา เช่น การทำปุ๋ยหมักจากใบไม้ กิ่งไม้ลดหมอกควันจากการเผา ลด PM ๒.๕
- สร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่เกษตรกรในพื้นที่ ผ่านการฝึกอบรมและเรียนรู้จริงในแปลงทำให้เกษตรกรเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายนิโรจน์ แสนไชย สามารถเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้สนใจที่เข้ามาศึกษาดูงานด้านการผลิตลำไยคุณภาพ ได้เป็นอย่างดี การพัฒนาการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิตโดยวิธีการ ใช้สารชีวภัณฑ์/ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน/ใช้ปุ๋ยหมักทำเองต้นทุนการผลิต การลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์บางส่วน การเพิ่มปริมาณผลผลิต โดยวิธีการตัดแต่งกิ่ง/การให้น้ำและปุ๋ย/การกระตุ้นการออกดอก การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต โดยวิธีการตัดแต่งข้อผล / การผลิตลำไยมาตรฐาน GAP

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นายนิโรจน์ แสนไชย สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ ตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ขอความร่วมมือในการเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ ตามตารางอบรมที่กำหนด เช่น โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ให้ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านบัญชีฟาร์ม และยังได้ช่วยเหลือชาวบ้านด้านการเกษตรในด้านต่างๆ ทั้งในเรื่องของภัยธรรมชาติ การตรวจสอบความเสียหายของพืชผลทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น สภาพอากาศ ภัยแล้ง โรคระบาดในพืช ราคาผลผลิต ฯลฯ ข่าวสารและนโยบายภาครัฐ เช่น โครงการสนับสนุนด้านเงินทุน เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย หรือการรับรอง GAP เผยแพร่ข้อมูลผ่านหลายช่องทาง ป้ายประชาสัมพันธ์หน้าศพก. LINE กลุ่ม / Facebook ศพก. เอกสารแผ่นพับ แผ่นปลิว

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรใน ชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไป ปฏิบัติอย่างไร)

๑. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรต่างๆ ทั้งในพื้นที่อำเภอเวียงหนองล่อง และจากพื้นที่อื่นๆ ที่เข้ารับการอบรมภายใน ศพก. ศึกษาดูงานฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ต่าง ๆ จาก ศพก. ผ่านกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรผู้นำ กิจกรรมงาน Field Day หรือโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิตลำไยในแปลงของตนเองต่อไป

๒. เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเวียงหนองล่องที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึงปัจจุบัน จำนวนมากกว่า ๓,๐๐๐ คน ได้เข้าสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๒๔๐ คน โดยประมาณ มีการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการแบบแปลงใหญ่ เป็นแปลงใหญ่ลำไย จำนวน ๕ แปลง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑) ร่วมวางแผนและกำหนดทิศทางการพัฒนา ประสานความต้องการของเกษตรกรกับนโยบาย ภาครัฐ ร่วมจัดทำแผนพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรในพื้นที่ และช่วยคัดเลือกเทคโนโลยีหรือ วิธีการที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพเศรษฐกิจของชุมชน

๒) เป็นแกนกลางเชื่อมโยงเครือข่าย ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างเกษตรกร หน่วยงานรัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างเกษตรกรในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด อบต. เทศบาล ฯลฯ

๓) ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ จัดฝึกอบรม สาธิต หรือกิจกรรมเรียนรู้ในศพก. ถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป และการตลาดให้เกษตรกร และส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักวิชาการ และมาตรฐาน GAP, Organic ฯลฯ

๔) เป็นผู้นำและสร้างแรงบันดาลใจ เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมกระตุ้นให้เกษตรกร รวมกลุ่มและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งของชุมชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) เป็นผู้นำและผู้ประสานงานหลักของศูนย์ ขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนา ศพก. อย่างต่อเนื่อง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด เทศบาล พัฒนา ที่ดิน ฯลฯ

๒) เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบให้เกษตรกร ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงในการทำเกษตร แบบวิชาการ เช่น การวิเคราะห์ดิน ตัดแต่งกิ่ง การใช้เทคโนโลยีการผลิตพืช การลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต สาธิต กระบวนการผลิตในแปลงเรียนรู้ให้เกษตรกรดูของจริง เปิดบ้าน/แปลงให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน

๓) ติดตาม ประเมิน และพัฒนากิจกรรมของศพก. ตรวจสอบความก้าวหน้าของแปลง เรียนรู้แต่ละด้าน เช่น แปลงพืช แปลงดิน แปลงการตลาด ร่วมวางแผนพัฒนา ศพก. ให้ตอบสนองปัญหาในพื้นที่ ได้จริงเสนอแนวทางพัฒนาไปยังหน่วยงานสนับสนุนต่าง ๆ

๔) เป็นกระบอกเสียงของเกษตรกรในพื้นที่ นำเสนอปัญหา ความต้องการ หรือ ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อหน่วยงานภาครัฐ ช่วยเป็นตัวกลางประสานให้ความช่วยเหลือเข้าไปถึงเกษตรกรราย ย่อย และสนับสนุนแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนในพื้นที่

คุณสมบัติสำคัญของประธานศพก.

- ๑) เป็นเกษตรกรต้นแบบ มีความรู้ด้านการเกษตรและเป็นที่ยอมรับในชุมชน
- ๒) มีภาวะผู้นำ สามารถประสานงานกับหลายฝ่ายและนำทีมงานได้ดี
- ๓) มีจิตอาสา พร้อมเสียสละเวลาให้ชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน
- ๔) เปิดใจเรียนรู้ พร้อมรับองค์ความรู้ใหม่และพัฒนาศูนย์ร่วมกับผู้อื่น

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น “ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)” ไม่ได้เป็นเพียงแค่บทบาทหน้าที่ทางเทคนิคหรือการบริหารจัดการเท่านั้น แต่เป็น หัวใจของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้วยศาสตร์แห่งเกษตรอย่างยั่งยืน ความภาคภูมิใจของการเป็น ศพก. ในการขับเคลื่อนเกษตรชุมชน

๑) ภาคภูมิใจที่เป็นต้นแบบเกษตรกรในชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำเกษตรแบบมีหลักวิชาการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จริงให้เกษตรกรรายอื่นได้เรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรุ่นใหม่กลับมาทำเกษตรอย่างภูมิใจ

๒) ภาคภูมิใจที่ช่วยพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของเพื่อนเกษตรกร ศพก. ช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และมีรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น ส่งเสริมการทำเกษตรแบบยั่งยืน ลดการใช้สารเคมี ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีความรู้ มีทักษะ และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

๓) ภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ ศพก. เป็นกลไกหลักในการระดมความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาการผลิต/ตลาดในท้องถิ่น ทำให้การช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐตรงจุด และเข้าถึงเกษตรกรได้จริง ช่วยเชื่อมโยงเกษตรกรกับองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

๔) ภาคภูมิใจที่เป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนทั้งในและนอกชุมชน มีการจัดอบรม สาธิต ดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดทั้งปี กลายเป็นพื้นที่รวมพลังเกษตรกรและเป็นที่พึ่งในยามวิกฤต เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม ราคาผลผลิตตกต่ำ

๕) ภาคภูมิใจในความไว้วางใจจากชุมชนและหน่วยงานรัฐ ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำ/ตัวแทนเกษตรกร มีบทบาทสำคัญในการวางแผนพัฒนาเกษตรในพื้นที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐสู่การปฏิบัติจริง

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

บทบาทเชิงทางการ

กำหนดทิศทางและแผนพัฒนา

- วางแผนกิจกรรมส่งเสริมการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร
- ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน

บริหารจัดการศูนย์เรียนรู้

- จัดทำเอกสาร สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

ติดตามและประเมินผล

- ตรวจสอบความคืบหน้าโครงการ
- ประเมินผลผลิตและคุณภาพสินค้า

บทบาทเชิงไม่เป็นทางการ

เป็นแบบอย่างที่ดี

- ทำเกษตรจริงในพื้นที่ ใช้เทคโนโลยีที่แนะนำให้เกษตรกรเห็นผลลัพธ์จริง
- สร้างความสัมพันธ์และแรงบันดาลใจ

- ลงพื้นที่เยี่ยมเยียนสมาชิก ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

แก้ปัญหาเชิงรุก

- รับฟังปัญหาอย่างไม่เป็นทางการ และช่วยหาทางแก้ไข

ทำงานด้วยใจอาสา

- ร่วมแรงกายแรงใจในกิจกรรมชุมชน เช่น งานสาธารณะ, พื้นที่พื้นที่

การเกษตรหลังภัยพิบัติ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การทุ่มเทเวลาและแรงกาย

- อุทิศเวลาส่วนตัวเพื่อจัดกิจกรรม ถ่ายทอดความรู้ และแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรในพื้นที่

แม้ในวันหยุดหรือเวลานอกงานหลัก

- ลงพื้นที่สำรวจ ปฐกษ และติดตามการทำงานของสมาชิกโดยไม่หวังผลตอบแทน

ใช้ทรัพยากรส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

- สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือพื้นที่ของตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริง
- ช่วยหาทุนหรือสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน เพื่อให้กิจกรรมดำเนินต่อไปได้แม้ไม่มี

งบประมาณเพียงพอ

การเป็นแบบอย่างที่ดี

- แสดงความซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบต่อทุกโครงการ

- รักษาผลประโยชน์ของชุมชนเหนือผลประโยชน์ส่วนตน

การเสียสละโอกาสส่วนตัว

- ละโอกาสทำงานส่วนตัวบางอย่าง เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในพื้นที่
- พร้อมรับแรงกดดันหรือความขัดแย้ง เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด

การสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ

- เสียสละเวลาเดินทางไปพบหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือสถาบันวิจัย เพื่อหาความรู้ และโอกาสใหม่ ๆ และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมตัดสินใจ และได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“กล้าคิดกล้าทำ ใช้เทคโนโลยีนำสู่ความสำเร็จ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) นายนิโรจน์ แสนไชย (เกษตรกรต้นแบบ)
- ๒) นายสงัด ทรายศำ (คณะกรรมการ ศพก.)
- ๓) นางสาวรุจิอร แสนไชย (คณะกรรมการ ศพก.)
- ๔) นายชาญศิลป์ ขาวยอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- ๖) นายศุภชัย ใจยอด เกษตรอำเภอเวียงหนองล่อง (ที่ปรึกษา)

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ กระบวนการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนในครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ผ่านขั้นตอนดังนี้

- ๑) การประชุมเตรียมการและกำหนดประเด็น
- ๒) ร่วมกันกำหนดหัวข้อหลักและประเด็นสำคัญในการถอดบทเรียน
- ๓) วางแผนและกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- ๔) การเก็บข้อมูลภาคสนาม
- ๕) ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
- ๖) สัมภาษณ์และตรวจสอบพื้นที่จริงของแปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้
- ๗) ถ่ายภาพประกอบและบันทึกวิดีโอเพื่อใช้ประกอบการสังเคราะห์ข้อมูล
- ๘) การสอบทานข้อมูลร่วมกัน
- ๙) นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลของสำนักงานเกษตรอำเภอ และข้อมูลเชิงวิชาการ
- ๑๐) จัดเวทีร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลกับคณะกรรมการ ศพก. และผู้เกี่ยวข้อง
- ๑๑) การสังเคราะห์และจัดทำรายงาน
- ๑๒) นำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์เพื่อสรุปผลเป็นบทเรียนที่เป็นรูปธรรม

- ๑๓) จัดทำรูปเล่มรายงานและนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 ๒.๒ เครื่องมือที่ใช้

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก

๒) ใช้แบบคำถามปลายเปิดเพื่อเก็บข้อมูลเชิงประสบการณ์จากเกษตรกรต้นแบบและ

คณะกรรมการ ศพก.

๓) การตรวจสอบพื้นที่จริง

๔) ลงพื้นที่เพื่อดูการดำเนินงานจริงในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ และกิจกรรมทางการเกษตรต่าง ๆ การสอบถามกับข้อมูลพื้นฐาน ใช้ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอ พื้นที่แปลงเกษตรจริง และเอกสารราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนปฏิบัติการ ศพก., ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ข้อจำกัดด้านเวลา ของเกษตรกรต้นแบบและคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งต้องทำงานด้านการเกษตรควบคู่กับการเข้าร่วมถอดบทเรียน ทำให้ต้องนัดหมายล่วงหน้าและปรับตารางอย่างยืดหยุ่น

การเข้าถึงข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่เป็นระบบ หรือไม่มีการบันทึกไว้อย่างเป็นทางการ ทำให้ต้องใช้เวลาในการสอบถามและยืนยันข้อมูล

ข้อจำกัดในการสื่อสารข้อมูลเชิงวิชาการ ให้เข้าใจง่ายและเป็นรูปธรรมสำหรับเกษตรกรบางราย

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการเตรียมแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงาน ศพก. อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สะดวกต่อการถอดบทเรียนในอนาคต

ควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่เรื่อง เทคนิคการถอดบทเรียนแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถอดบทเรียนในระยะยาว

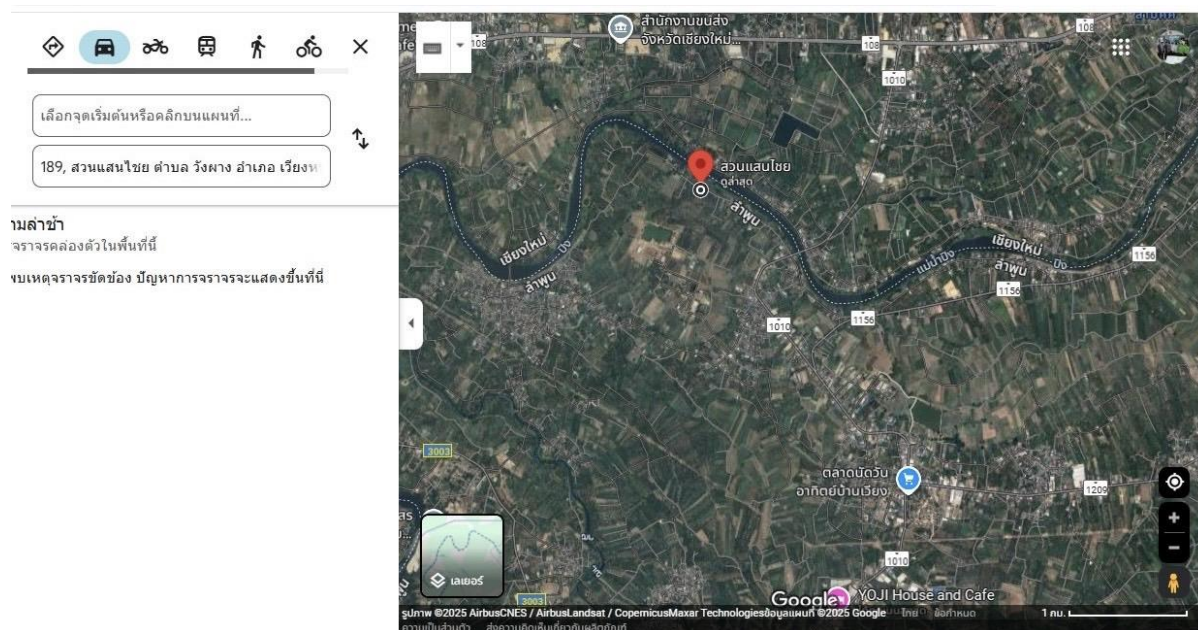
ส่งเสริมให้มีการถ่ายทำวิดีโอหรือสื่อมัลติมีเดียประกอบสรุปบทเรียน ศพก. ต้นแบบ ระดับจังหวัด เพื่อให้เข้าถึงเกษตรกรได้หลากหลายกลุ่มมากขึ้น

สถานที่ถอดบทเรียน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเวียงหนองล่อง

สถานที่ตั้ง : สวนแสนไชย บ้านเหล่าแมว หมู่ ๑ ตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

พิกัด : X ๔๗๑๕๓๒ Y ๒๐๓๙๐๔๓

